

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
เรื่อง การเสียภาษีโรงเรือนและที่ดินของโรงงานแบตเตอรี่ทหาร

กรุงเทพมหานครได้มีหนังสือที่ กท ๑๓๐๒/๘๖๙ ลงวันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สรุปความได้ว่า ด้วยกรมการอุตสาหกรรมทหารเห็นว่า กระทรวงกลาโหมได้อาศัยอำนาจตามมาตรา ๒๓ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติจัดระเบียบราชการ กระทรวงกลาโหม พ.ศ. ๒๕๕๑ ออกระเบียบกระทรวงกลาโหม ว่าด้วยการกำหนดหน้าที่ ส่วนราชการในสำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม พ.ศ. ๒๕๕๔ กำหนดให้กองโรงงานอุตสาหกรรม เป็นหน่วยขึ้นตรงต่อกรมการอุตสาหกรรมทหาร มีหน้าที่ประการหนึ่งคือ ดำเนินการเกี่ยวกับกิจการ โรงงานแบตเตอรี่ทหาร และกรมการอุตสาหกรรมทหารได้ออกระเบียบกรมการอุตสาหกรรมทหาร ศูนย์การอุตสาหกรรมป้องกันประเทศและพลังงานทหาร ว่าด้วยการกำหนดหน้าที่ส่วนราชการ ในกรมการอุตสาหกรรมทหาร ศูนย์การอุตสาหกรรมป้องกันประเทศและพลังงานทหาร พ.ศ. ๒๕๕๔ แบ่งส่วนราชการของกองโรงงานอุตสาหกรรม กรมการอุตสาหกรรมทหาร ให้มีโรงงานแบตเตอรี่ทหาร เป็นหน่วยงานขึ้นตรงต่อกองโรงงานอุตสาหกรรมเทียบเท่าแผนก มีหน้าที่ดำเนินการเกี่ยวกับการผลิต ประกอบขึ้นส่วนแบตเตอรี่ และมีการปรับแก้อัตราเจ้าหน้าที่กระทรวงกลาโหม เพื่อปฏิบัติหน้าที่ ในโรงงานแบตเตอรี่ทหาร ตั้งแต่วันที่ ๓ มกราคม ๒๕๕๑ พร้อมทั้งได้รับโอนทรัพย์สินขององค์การ แบตเตอรี่จากคณะกรรมการผู้ชำระบัญชีขององค์การแบตเตอรี่มาดำเนินการตั้งแต่วันที่ ๑ กรกฎาคม ๒๕๕๑ ดังนั้น โรงงานแบตเตอรี่ทหารจึงเป็นหน่วยราชการในกระทรวงกลาโหม จึงขอให้ กรุงเทพมหานครพิจารณาการดำเนินงานของโรงงานแบตเตอรี่ทหารในลักษณะเช่นเดียวกับ หน่วยราชการทั่วไป โดยไม่เรียกเก็บค่าภาษีโรงเรือนและที่ดิน เพื่อประโยชน์ของทางราชการต่อไป

กรุงเทพมหานครเห็นว่า แม้โรงงานแบตเตอรี่ทหารจะเป็นทรัพย์สินของรัฐบาล แต่ไม่ถือเป็นทรัพย์สินที่ใช้ในกิจการของรัฐบาลหรือกิจการสาธารณะอันจะได้รับการยกเว้นภาษีโรงเรือน และที่ดินตามมาตรา ๙ (๒) แห่งพระราชบัญญัติภาษีโรงเรือนและที่ดิน พุทธศักราช ๒๔๗๕ เนื่องจาก เมื่อพิจารณาระเบียบกระทรวงกลาโหม ว่าด้วยเงินทุนหมุนเวียนโรงงานแบตเตอรี่ทหาร พ.ศ. ๒๕๕๑ ที่กำหนดวัตถุประสงค์ของเงินทุนหมุนเวียนว่า รับจ้างผลิตแบตเตอรี่ เพื่อใช้และขายให้แก่หน่วยงาน ในสังกัดกระทรวงกลาโหม ส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น และตามรายการ ที่มีการร้องขอ ประกอบกับปรากฏข้อเท็จจริงว่า กรมการอุตสาหกรรมทหารได้ดำเนินการจดทะเบียน ภาษีมูลค่าเพิ่มตามประมวลรัษฎากรแล้ว ย่อมแสดงให้เห็นว่าการประกอบกิจการของโรงงาน แบตเตอรี่ทหารมีลักษณะเป็นการประกอบการผลิตเพื่อจำหน่ายให้หน่วยงานต่าง ๆ และบุคคลทั่วไป และก่อให้เกิดรายได้ อันเป็นการประกอบธุรกิจเช่นเดียวกับองค์การแบตเตอรี่เดิม มิใช่เป็นการดำเนิน กิจการผลิตแบตเตอรี่เพื่อใช้ในราชการทหารเท่านั้น โดยเทียบเคียงกับบันทึก เรื่อง การยกเว้นภาษี โรงเรือนและที่ดินตามมาตรา ๙ (๒) แห่งพระราชบัญญัติภาษีโรงเรือนและที่ดิน พุทธศักราช ๒๔๗๕ (กรณีที่ดินราชพัสดุท้องที่การค้าของคุรุสภาเป็นผู้เช่า) ซึ่งคณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย

คณะที่ ๗) ให้ความเห็นไว้ว่า องค์การค้าของคุรุสภาได้อำนาจซึ่งเป็นที่ราชพัสดุที่เช่าจาก กระทรวงการคลังเป็นโรงงานผลิตอุปกรณ์วิทยาศาสตร์ในลักษณะประกอบธุรกิจการค้า เป็นการหากำไร จึงถือได้ว่าอาคารซึ่งเป็นที่ราชพัสดุที่องค์การค้าของคุรุสภาเช่ามาจาก กระทรวงการคลังได้ใช้ในกิจการของรัฐบาลหรือกิจการสาธารณะ อาคารดังกล่าวจึงไม่ได้รับ ยกเว้นภาษีโรงเรือนและที่ดิน (เรื่องเสร็จที่ ๔๓๓/๒๕๓๑) กรุงเทพมหานครจึงขอหารือว่า โรงงานแปดเตอรืทหารเป็นทรัพย์สินของรัฐบาลที่ใช้ในกิจการของรัฐบาลหรือสาธารณะ ที่จะได้รับยกเว้นภาษีโรงเรือนและที่ดินตามมาตรา ๙ (๒) แห่งพระราชบัญญัติภาษีโรงเรือนและที่ดิน พุทธศักราช ๒๔๗๕ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติภาษีโรงเรือนและที่ดิน (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๓๔ หรือไม่

โดยที่ปัญหากฎหมายดังกล่าวเป็นประเด็นปัญหาที่สำคัญ สมควรพิจารณา ด้วยความรอบคอบ เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกาจึงอาศัยอำนาจตามความในข้อ ๑๒^๑ แห่งระเบียบคณะกรรมการกฤษฎีกา ว่าด้วยการประชุมของกรรมการกฤษฎีกา พ.ศ. ๒๕๒๒ จัดให้มีการประชุมร่วมกันระหว่างคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑ คณะที่ ๓ และคณะที่ ๑๒) เป็นกรณีพิเศษ

คณะกรรมการกฤษฎีกา (ที่ประชุมร่วมคณะที่ ๑ คณะที่ ๓ และคณะที่ ๑๒) ได้พิจารณาข้อหารือของกรุงเทพมหานคร โดยมีผู้แทนกระทรวงกลาโหม (สำนักงานปลัดกระทรวง และกรมการอุตสาหกรรมทหาร ศูนย์การอุตสาหกรรมป้องกันประเทศและพลังงานทหาร) ผู้แทนกระทรวงมหาดไทย (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น) และผู้แทนกรุงเทพมหานคร เป็นผู้ชี้แจง ข้อเท็จจริงแล้ว เห็นว่า การจะพิจารณาว่าทรัพย์สินของรัฐบาลได้ใช้ในกิจการของรัฐบาล ตามมาตรา ๙ (๒)^๒ แห่งพระราชบัญญัติภาษีโรงเรือนและที่ดินฯ นั้น นอกจากจะต้องพิจารณาว่า การใช้ทรัพย์สินนั้นเป็นการใช้ในราชการของกระทรวง ทบวง กรม แล้ว ยังต้องพิจารณาต่อไปด้วย ว่าเป็นการใช้ทรัพย์สินตามภารกิจและอำนาจหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดไว้หรือไม่ด้วย ซึ่งจะต้อง

^๑ ข้อ ๑๒ ในกรณีที่ต้องการความเชี่ยวชาญเฉพาะในหลายด้านหรือต้องการความรอบคอบ ในการพิจารณาเรื่องใดเรื่องหนึ่ง เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกาอาจขอให้กรรมการกฤษฎีกาสองหรือสามคณะ มาประชุมปรึกษาหารือร่วมกันเป็นกรณีพิเศษก็ได้

ในการประชุมตามวรรคหนึ่ง ให้ประธานกรรมการกฤษฎีกาซึ่งมีอาวุโสที่สุดเป็นประธาน ในที่ประชุม และต้องมีกรรมการกฤษฎีกามาประชุมไม่น้อยกว่าหกคนโดยต้องเป็นกรรมการกฤษฎีกาจากทุกคณะ ที่ได้เชิญประชุม จึงจะเป็นองค์ประชุม เว้นแต่ในการวินิจฉัยประเด็นสำคัญ ประธานในที่ประชุมจะให้อาวุธวินิจฉัย ประเด็นนั้นจนกว่าจะมีกรรมการกฤษฎีกามาประชุมมากกว่าหกคนก็ได้

^๒ มาตรา ๙ ทรัพย์สินดังต่อไปนี้ ท่านให้ยกเว้นจากบทบัญญัติแห่งภาคนี้

(๑) พระราชวังอันเป็นส่วนของแผ่นดิน

(๒) ทรัพย์สินของรัฐบาลที่ใช้ในกิจการของรัฐบาลหรือสาธารณะและทรัพย์สินของการรถไฟ แห่งประเทศไทยที่ใช้ในกิจการการรถไฟโดยตรง

(๓) ทรัพย์สินของโรงพยาบาลสาธารณะและโรงเรียนสาธารณะ ซึ่งกระทำการอันมิใช่ เพื่อเป็นผลกำไรส่วนบุคคล และใช้เฉพาะในการรักษาพยาบาลและในการศึกษา

(๔) ทรัพย์สินซึ่งเป็นศาสนสมบัติอันใช้เฉพาะในศาสนกิจอย่างเดียว หรือเป็นที่อยู่ของสงฆ์

(๕) โรงเรือนหรือสิ่งปลูกสร้างอย่างอื่น ๆ ซึ่งปิดไว้ตลอดปีและเจ้าของมิได้อยู่เองหรือให้ผู้อื่นอยู่ นอกจากคนเฝ้าในโรงเรือนหรือสิ่งปลูกสร้างอย่างอื่น ๆ หรือในที่ดินซึ่งใช้ต่อเนื่องกัน

(๖) โรงเรือนหรือสิ่งปลูกสร้างของการเคหะแห่งชาติที่ผู้เช่าอาศัยอยู่เองโดยมิได้ใช้เป็นที่เก็บ สินค้าหรือประกอบการอุตสาหกรรมหรือประกอบกิจการอื่นเพื่อหารายได้

พิจารณาจากข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นเป็นรายกรณีไป เมื่อระเบียบกระทรวงกลาโหม ว่าด้วยการกำหนดหน้าที่ส่วนราชการในสำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม พ.ศ. ๒๕๕๔ กำหนดให้ศูนย์การอุตสาหกรรมป้องกันประเทศและพลังงานทหารมีหน้าที่ส่งเสริมและดำเนินการเกี่ยวกับงานด้านอุตสาหกรรมของประเทศและพลังงานทหาร^๓ และกรมการอุตสาหกรรมทหารมีหน้าที่วางแผนและดำเนินการอุตสาหกรรมที่เกี่ยวกับราชการทหาร ตามนโยบายของกระทรวงกลาโหม โดยประสานงานกับกระทรวงอื่น เฉพาะที่เกี่ยวกับการอุตสาหกรรม ซึ่งจะเป็ปัจจัยใช้ในการทหาร และควบคุมและส่งเสริมกิจการขององค์การอุตสาหกรรมต่าง ๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย ประกอบกับระเบียบกรมการอุตสาหกรรมทหาร ศูนย์การอุตสาหกรรมป้องกันประเทศและพลังงานทหาร ว่าด้วยการกำหนดหน้าที่ส่วนราชการในกรมการอุตสาหกรรมทหาร ศูนย์การอุตสาหกรรมป้องกันประเทศและพลังงานทหาร พ.ศ. ๒๕๕๔ กำหนดให้กองโรงงานอุตสาหกรรม มีหน้าที่ดำเนินการเกี่ยวกับกิจการโรงงานแบตเตอรี่ทหาร^๔ และโรงงานแบตเตอรี่ทหารมีหน้าที่ดำเนินการเกี่ยวกับการผลิตชิ้นส่วนแบตเตอรี่ ผงตะกั่ว น้ำกลั่น น้ำกรดผสม แผ่นธาตุ และอื่น ๆ ตามที่ได้รับมอบและประกอบชิ้นส่วนแบตเตอรี่ตามรูปแบบ

^๓ ข้อ ๑๐ ศูนย์การอุตสาหกรรมป้องกันประเทศและพลังงานทหาร มีหน้าที่ส่งเสริมและดำเนินการเกี่ยวกับงานด้านอุตสาหกรรมป้องกันประเทศและพลังงานทหาร วางแผน อำนวยการ ประสานงาน พิจารณาเสนอความเห็นให้เป็นไปตามนโยบายของกระทรวงกลาโหม และปฏิบัติงานอื่นตามที่ได้รับมอบหมาย มีผู้อำนวยการศูนย์การอุตสาหกรรมป้องกันประเทศและพลังงานทหารเป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ

ศูนย์การอุตสาหกรรมป้องกันประเทศและพลังงานทหาร แบ่งส่วนราชการออกเป็น

ฯลฯ

ฯลฯ

๑๐.๗ กรมการอุตสาหกรรมทหาร มีหน้าที่วางแผนและดำเนินการอุตสาหกรรมที่เกี่ยวกับราชการทหาร ตามนโยบายของกระทรวงกลาโหม โดยประสานงานกับกระทรวงอื่น เฉพาะที่เกี่ยวกับการอุตสาหกรรม ซึ่งจะเป็ปัจจัยใช้ในการทหาร และควบคุมและส่งเสริมกิจการขององค์การอุตสาหกรรมต่าง ๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย มีเจ้ากรมการอุตสาหกรรมทหารเป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ

กรมการอุตสาหกรรมทหาร แบ่งส่วนราชการออกเป็น

ฯลฯ

ฯลฯ

๑๐.๗.๖ กองโรงงานอุตสาหกรรม มีหน้าที่สำรวจโรงงานอุตสาหกรรมของทางราชการและเอกชน เพื่อรวบรวมข้อมูลและข่าวสารทางเทคนิคตลอดจนข้อมูลทางสถิติของโรงงานและองค์การอุตสาหกรรมที่อยู่ในความควบคุมของกรมการอุตสาหกรรมทหาร รวมทั้งวางแผน ประสานงาน กำกับการ เสนอแนะ และดำเนินการเกี่ยวกับกิจการโรงงานแบตเตอรี่ทหาร อีกทั้งเสนอแนะนโยบาย วางแผน ประสานงาน และดำเนินการเกี่ยวกับการใช้เครื่องจักรคำนวณ เพื่อประโยชน์ในการบริหารงาน มีผู้อำนวยการกองโรงงานอุตสาหกรรมเป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ

ฯลฯ

ฯลฯ

^๔ ข้อ ๔.๖ กองโรงงานอุตสาหกรรม มีหน้าที่สำรวจโรงงานอุตสาหกรรมของทางราชการและเอกชนเพื่อรวบรวมข้อมูลและข่าวสารทางเทคนิคตลอดจนข้อมูลทางสถิติของโรงงานและองค์การอุตสาหกรรมที่อยู่ในความควบคุมของกรมการอุตสาหกรรมทหาร รวมทั้งวางแผน ประสานงาน กำกับการ เสนอแนะ และดำเนินการเกี่ยวกับกิจการโรงงานแบตเตอรี่ทหาร อีกทั้งเสนอแนะนโยบาย วางแผน ประสานงาน และดำเนินการเกี่ยวกับการใช้เครื่องจักรคำนวณ เพื่อประโยชน์ในการบริหารงาน มีผู้อำนวยการกองโรงงานอุตสาหกรรมเป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ

กองโรงงานอุตสาหกรรม แบ่งส่วนราชการออกเป็น

ฯลฯ

ฯลฯ

๔.๖.๒ โรงงานแบตเตอรี่ทหาร มีหน้าที่ดำเนินการเกี่ยวกับการผลิตชิ้นส่วนแบตเตอรี่ ผงตะกั่ว น้ำกลั่น น้ำกรดผสม แผ่นธาตุ และอื่น ๆ ตามที่ได้รับมอบและประกอบชิ้นส่วนแบตเตอรี่ตามรูปแบบผลิตภัณฑ์ที่กำหนด รวมทั้งให้ข้อเสนอแนะทางเทคนิคในการผลิต และรวบรวมข้อมูลรูปแบบผลิตภัณฑ์และบันทึกรายงานสถิติผลงานตามหน้าที่

ฯลฯ

ฯลฯ

ผลิตภัณฑ์ที่กำหนด^๕ ดังนั้น การผลิตแบตเตอรี่ของโรงงานแบตเตอรี่ทหารเพื่อสนับสนุนงานในราชการทหารซึ่งเป็นการดำเนินการอุตสาหกรรมที่เกี่ยวกับราชการทหารตามนโยบายของกระทรวงกลาโหมจึงถือเป็นภารกิจของกรมการอุตสาหกรรมทหาร และศูนย์การอุตสาหกรรมป้องกันประเทศและพลังงานทหารตามที่กฎหมายกำหนดไว้

สำหรับการประกอบกิจการและดำเนินการผลิตแบตเตอรี่ของโรงงานแบตเตอรี่ทหารในกรณีนี้ เมื่อปรากฏข้อเท็จจริงว่าเป็นการผลิตที่มุ่งหมายเพื่อนำไปใช้ในราชการทหารหรือหน่วยงานในสังกัดกระทรวงกลาโหมเป็นหลัก แม้จะมีลักษณะเป็นการจำหน่ายให้แก่หน่วยงานในสังกัดกระทรวงกลาโหมหรือกองทัพก็ตาม ก็เพื่อให้ถูกต้องตามโครงสร้างของหน่วยงานในสังกัดกระทรวงกลาโหมที่มีฐานะเป็นนิติบุคคลแยกออกจากกัน^๖ ตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติจัดระเบียบราชการกระทรวงกลาโหม พ.ศ. ๒๕๕๑ และเพื่อความถูกต้องทางบัญชี กรณีจึงถือว่าเป็นการนำทรัพย์สินของรัฐบาลไปใช้ในกิจการของรัฐบาล ที่จะได้รับยกเว้นภาษีโรงเรือนและที่ดินตามมาตรา ๙ (๒)^๗ แห่งพระราชบัญญัติภาษีโรงเรือนและที่ดินฯ สำหรับการผลิตและจำหน่ายให้แก่การรถไฟแห่งประเทศไทย องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น หรือบุคคลทั่วไปตามข้อเท็จจริงที่ปรากฏก็เป็นเพียงให้เกิดความคุ้มค่าและคุ้มต้นทุนการผลิตเชิงเศรษฐศาสตร์ และเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการกำหนดให้มีเงินทุนหมุนเวียนของโรงงานแบตเตอรี่ทหารที่ต้องการให้เกิดความคล่องตัวทางการเงินในการดำเนินกิจการของโรงงานแบตเตอรี่ทหาร โดยกิจการที่ทำได้รับอนุญาตให้นำรายรับที่เกิดจากการดำเนินงานสมทบทุนไว้ใช้จ่ายต่อไปได้

ดังนั้น ทรัพย์สินที่ใช้ในกิจการของโรงงานแบตเตอรี่ทหารในกรณีนี้จึงเป็นทรัพย์สินของรัฐบาลที่ใช้ในกิจการของรัฐบาลและได้รับยกเว้นภาษีโรงเรือนและที่ดินตามมาตรา ๙ (๒)^๘ แห่งพระราชบัญญัติภาษีโรงเรือนและที่ดินฯ

(นายอัษฎพร จารุจินดา)
เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
กรกฎาคม ๒๕๕๕

^๕ โปรดดูเชิงอรรถที่ ๔, ข้างต้น

^๖ มาตรา ๑๐ กระทรวงกลาโหมมีส่วนราชการ ดังต่อไปนี้

- (๑) สำนักงานรัฐมนตรี
- (๒) สำนักงานปลัดกระทรวง
- (๓) กรมราชองครักษ์
- (๔) กองทัพบก

มาตรา ๑๗ กองทัพไทยมีส่วนราชการ ดังต่อไปนี้

- (๑) กองบัญชาการกองทัพไทย
- (๒) กองทัพบก
- (๓) กองทัพเรือ
- (๔) กองทัพอากาศ

(๕) ส่วนราชการอื่นตามที่กำหนดโดยพระราชกฤษฎีกา

มาตรา ๒๒ ให้สำนักงานปลัดกระทรวง กรมราชองครักษ์ กองทัพไทย กองบัญชาการกองทัพไทย กองทัพบก กองทัพเรือ และกองทัพอากาศ เป็นนิติบุคคล

^๗ โปรดดูเชิงอรรถที่ ๒, ข้างต้น

^๘ โปรดดูเชิงอรรถที่ ๒, ข้างต้น